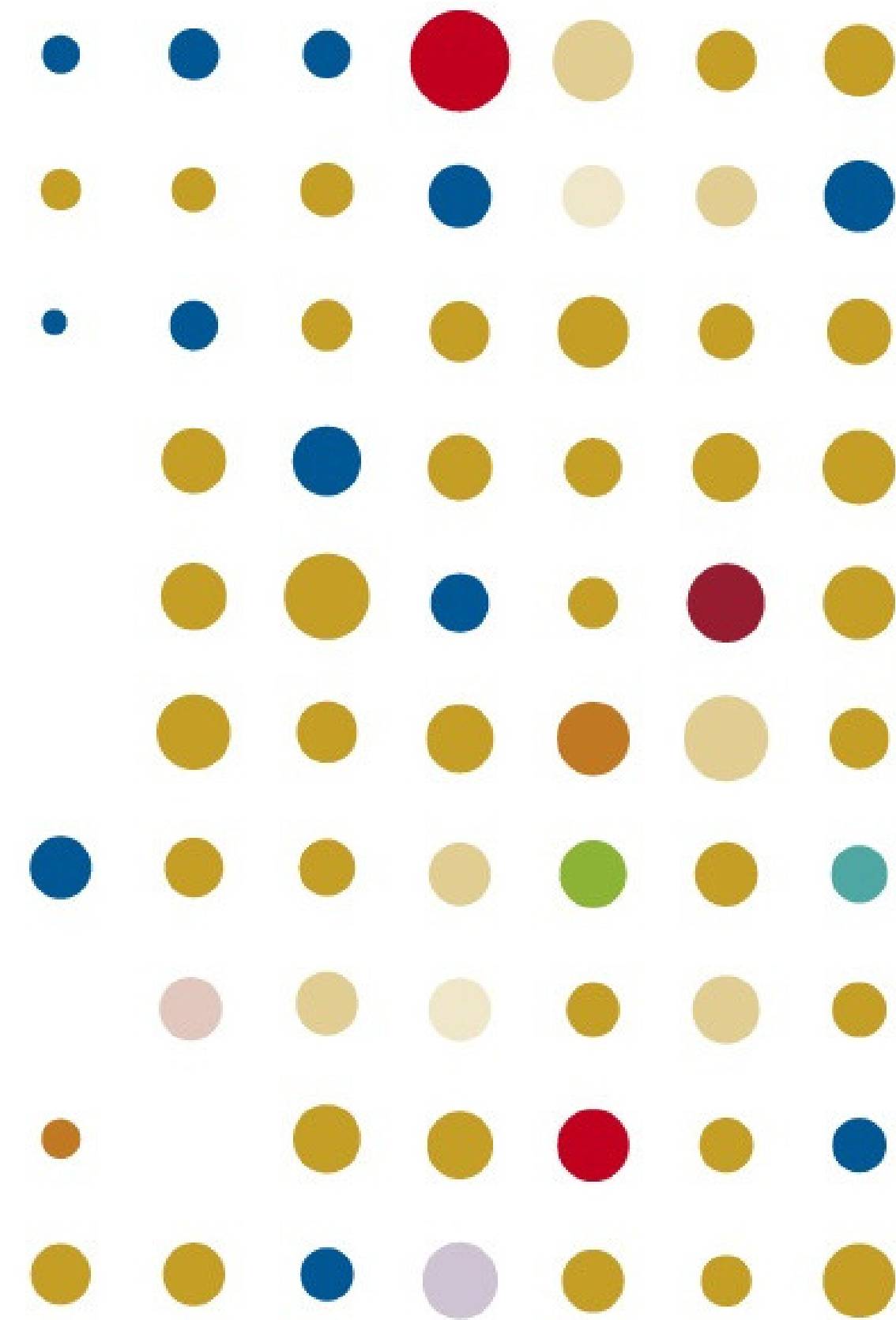

DR. SC. ANJA GVOZDANOVIĆ, PROF. DR. SC. VLASTA ILIŠIN,
DR. SC. MIRJANA ADAMOVIĆ, DR. SC. DUNJA POTOČNIK,
DR. SC. NIKOLA BAKETA, MR. SC. MARKO KOVAČIĆ

ISTRAŽIVANJE MLADIH U HRVATSKOJ 2018./2019.

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Novinarski dom
Zagreb, 5. ožujka 2019.

METODOLOŠKE NAPOMENE

- Empirijsko istraživanje FES Youth Studies Southeast Europe 2018 je provedeno u 10 zemalja: Albaniji, Bosni i Hercegovini, Bugarskoj, Crnoj Gori, Hrvatskoj, Kosovu, Makedoniji, Rumunjskoj, Sloveniji i Srbiji
- Zaklada Friedrich Ebert u Zagrebu i Institut za društvena istraživanja u Zagrebu u Hrvatskoj su prije ovog istraživanja prvo zajedničko istraživanje mladih proveli 2012. godine
- U Hrvatskoj je u veljači i ožujku 2018. obavljeno terensko prikupljanje podataka na uzorku od 1.500 mladih u dobi od 14 do 29 godina
- Glavni cilj istraživanja bio je ustanoviti, opisati i analizirati neke stavove i obrasce ponašanja suvremene generacije mladih u području obiteljskog života, obrazovanja, zapošljavanja, mobilnosti, vrijednosti, politike i slobodnog vremena

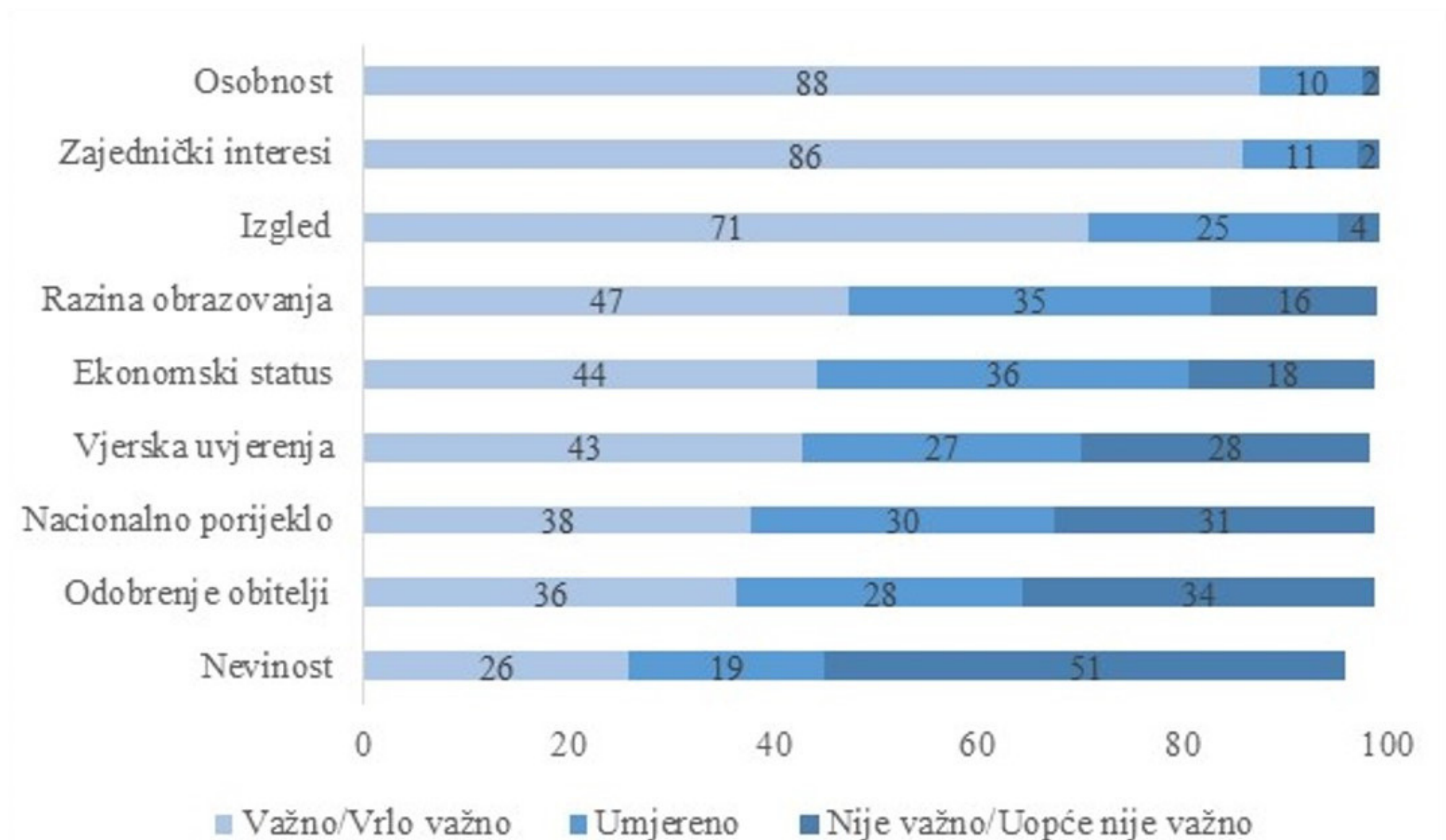
STRUKTURA UZORKA

- Uzorak mladih je stratificiran prema broju stanovnika hrvatskih regija te tipu naselja tako da je njime obuhvaćeno 39% ispitanika iz ruralnih naselja, 37% iz manjih gradova, 9% iz makroregionalnih centara i 16% iz Zagreba
- U uzorku je zastupljeno 51% žena i 49% muškaraca, a prosječna je dob 22 godine pri čemu najmlađa (14 do 19 godina) i najstarija dobna kohorta (25 do 29 godina) obuhvaćaju po 35% ispitanika, dok je udio kohorte od 20 do 24 godine 31%
- 23% ispitanika ima (ne)završenu osnovnu školu, 11% je završilo trogodišnju strukovnu školu, 50% četverogodišnju srednju školu i 17% višu školu ili fakultet
- Bez kvalifikacija je 8% majki i 5% očeva ispitanika, dok 27% majki i 33% očeva ima završenu trogodišnju strukovnu školu, 41% majki i 33% očeva četverogodišnju srednju školu te 19% majki i 28% očeva višu ili visoku školu

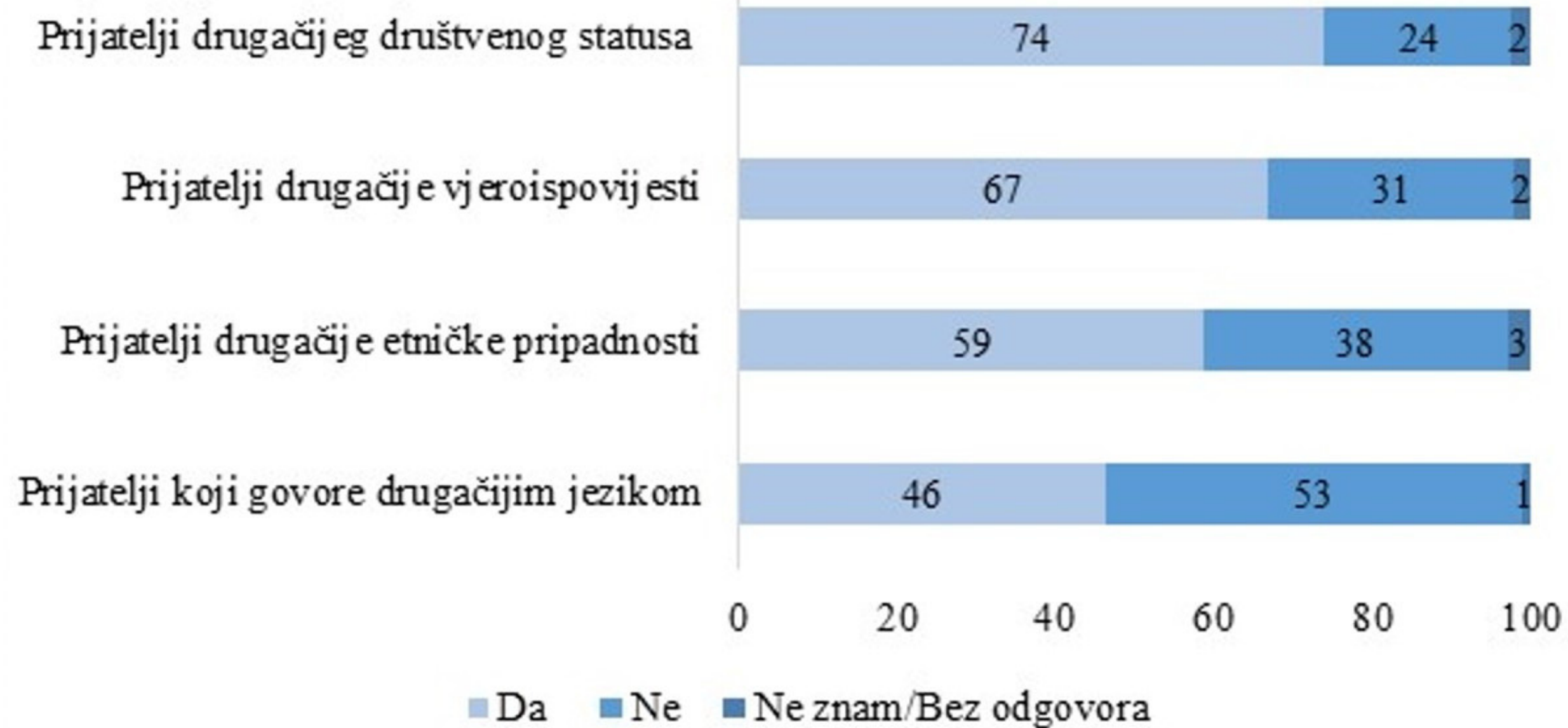
OBITELJ I PRIJATELJI

- Više od tri četvrtine mladih živi s roditeljima i/ili drugim srođnicima, petina s (izvan)bračnim partnerima, a 4% su samci. Tri petine ih živi u tročlanim i četveročlanim obiteljima, četvrtina u obiteljima s pet i više članova, a desetina u dvočlanim obiteljima
- 71% ispitanika živi u roditeljskom domu, 15% u vlastitom ili partnerovom stanu/kući, a 13% u unajmljenom stanu pri čemu bi četvrtina ispitanika željela stanovati samostalno kada bi si to financijski mogli dopustiti
- Mladi podržavaju vrijednosti svojih obitelji, većina ih se dobro slaže sa svojim roditeljima te bi i svoju djecu odgajali na način kako se njih odgajalo
- Mladi imaju povjerenja u brak i četiri petine njih zamišlja svoju budućnost u bračnoj zajednici s djecom

GRAFIKON 1:
VAŽNOST NEKIH KARAKTERISTIKA U ODABIRU
BRAČNOG PARTNERA/ICE (%)

GRAFIKON 2:
PRIJATELJSTVA S OSOBAMA DRUKČIJEG
SOCIOKULTURNOG PORIJEKLA (%)

OBRAZOVANJE

- Prosječna ocjena koju mladi daju kvaliteti obrazovanja u Hrvatskoj je 3.2, a 51% njih smatra kako obrazovanje nije dobro prilagođeno tržištu rada
- 81% ispitanika očekuje da će ostvariti svoje obrazovne aspiracije pri čemu ih 61% želi završiti neki stupanj visokoškolskog obrazovanja. Istodobno 48% mladih smatra kako je na visokoškolskim ustanovama uglavnom i/ili jako prisutna kupovina ocjena i ispita, dok ih 18% misli kako se to nikada i/ili uglavnom ne događa
- 42% ispitanika koji se još nalaze u procesu obrazovanja svakodnevni život u školi i/ili na fakultetu doživljava teškim i stresnim, 47% donekle takvim, a samo 11% laganim i minimalno stresnim

ZAPOŠLENOST I ZAPOŠLJAVANJE

- Oko tri četvrtine ispitanika smatra kako su za uspješno zapošljavanje potrebne veze s osobama na pozicijama moći, utjecajni prijatelji, posjedovanje odgovarajućeg stupnja obrazovanja ili stručnosti te sreća
- Kao poželjne karakteristike sadašnjeg i budućeg posla ispitanici najviše ističu sigurnost zaposlenja (89%) i dovoljno slobodnog vremena (83%), dok ih najmanje privlači rad s ljudima (65%) i mogućnost da doprinesu društvu (62%)
- Kada bi mogli birati, 50% mladih bi željelo raditi u privatnom sektoru, 41% u javnom sektoru, a ostali u međunarodnim ili organizacijama civilnog društva
- Dvije petine ispitanika nalazi se izvan tržišta rada, dok ugovor na neodređeno radno vrijeme ima 22%, a na određeno radno vrijeme 20% mladih
- Zaposleni mladi dominantno rade u privatnom sektoru (76% naspram 20% u javnom sektoru), 37% ih radi u struci (i daljnjih 25% na poslovima bliskim svojoj struci), a 39% radi više od 40 sati tjedno

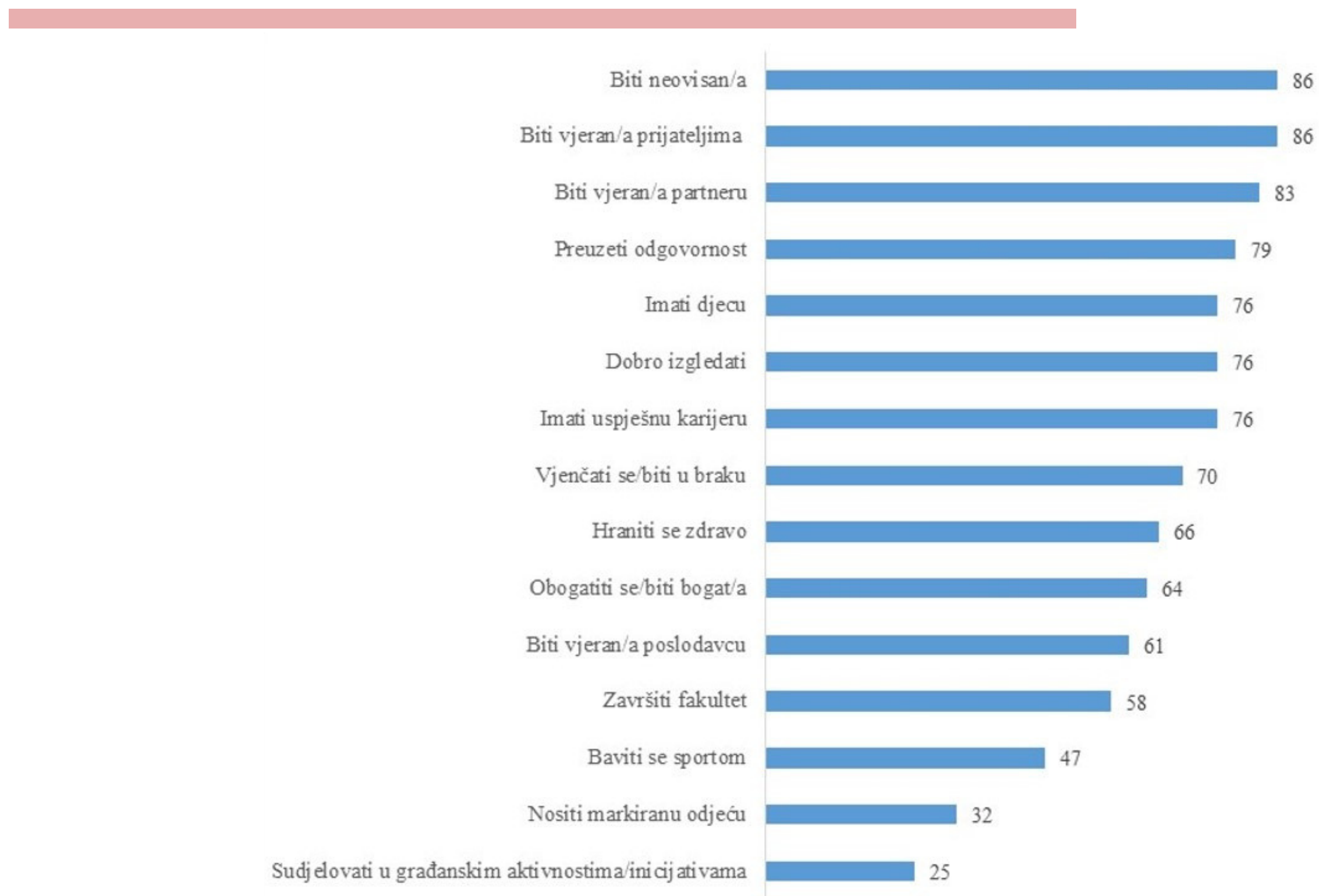
MOBILNOST

- Želju za emigriranjem iskazuje trećina mladih, a dvije trećine uopće nije zainteresirano za odlazak iz Hrvatske. Pritom petina ispitanika ima umjerenu želju za odlaskom, a jaku ili vrlo jaku njih desetina
- Najčešći motivi odlaska su ekonomske prirode: poboljšanje životnog standarda, bolje mogućnosti zapošljavanja i veće plaće
- Potencijalni emigranti dominantno su orijentirani na razvijene europske zemlje: Njemačka je najpoželjnija destinacija, slijedi Austrija, a potom Velika Britanija, Švedska i Švicarska

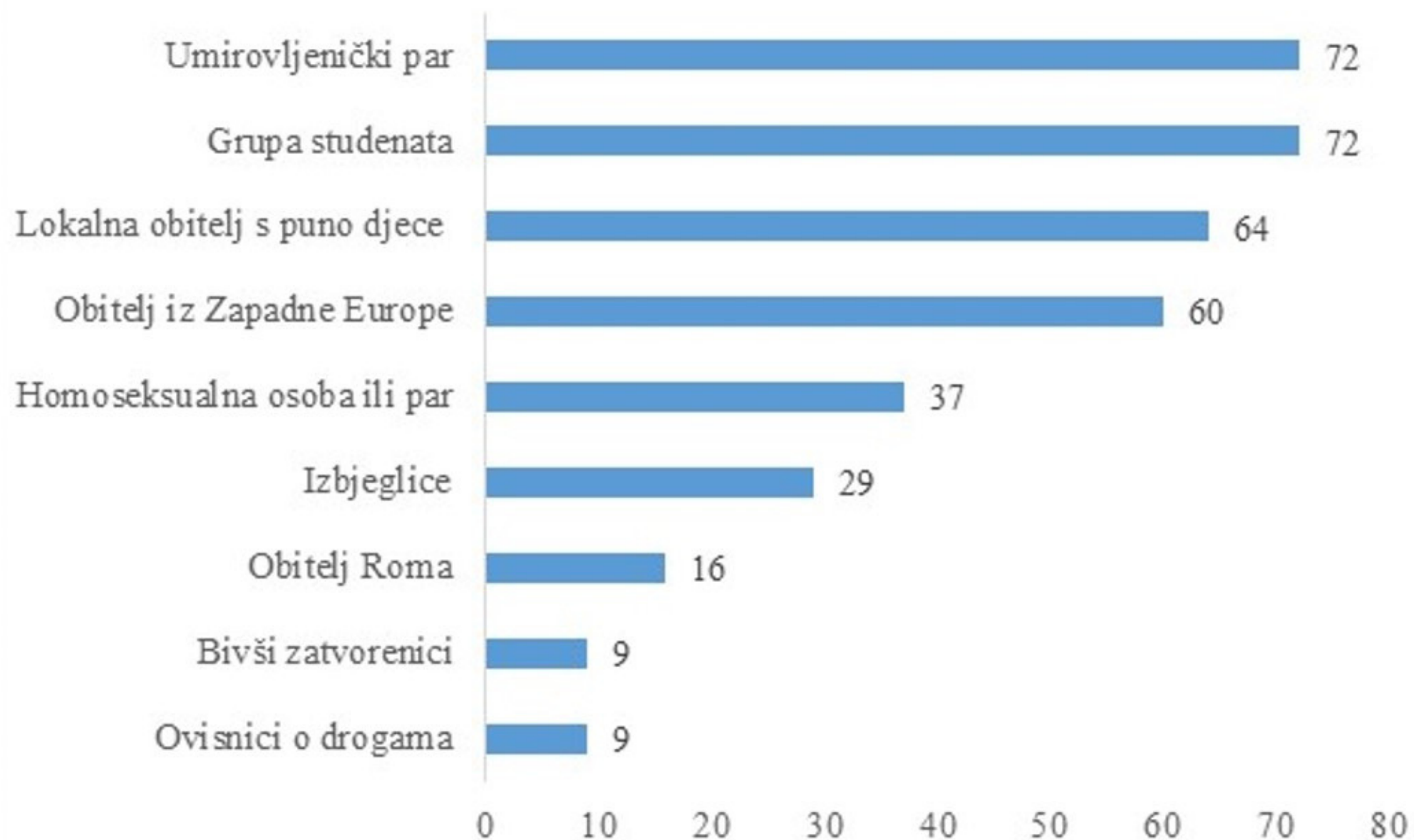
VRIJEDNOSTI

- Među mladima je autoritarizam (3.2) nešto rašireniji nego nacionalizam (2.9)
- Ispitanici najviše opravdavaju korištenje veza za pronalaženje zaposlenja (5.8) i obavljanje nekih poslova (5.7), a najmanje opravdavaju varanje na porezu (3.5) te primanje i davanje mita (3.3)
- Mladi najviše vjeruju obitelji (4.6), prijateljima (4.2) i rođacima (4), umjereno kolegama, susjedima te ljudima druge vjere ili političkih uvjerenja, a najmanje političkim vođama (2)
- Ispitanici iskazuju relativno slabu zabrinutost ili strah prema imigrantima, ali su prema ideji Hrvatske kao imigracijske i multikulturalne zemlje relativno suzdržani jer gotovo dvije petine njih prihvaća mogućnost multikulturalnosti hrvatskog društva i smatra ju pozitivnom, dok ih podjednak broj nije siguran u njezinu korisnost i dobrobit za društvo

GRAFIKON 3: RANG-LJEŠTVICA VRIJEDNOSTI MLADIH – VRLO VAŽNO I VAŽNO (%)

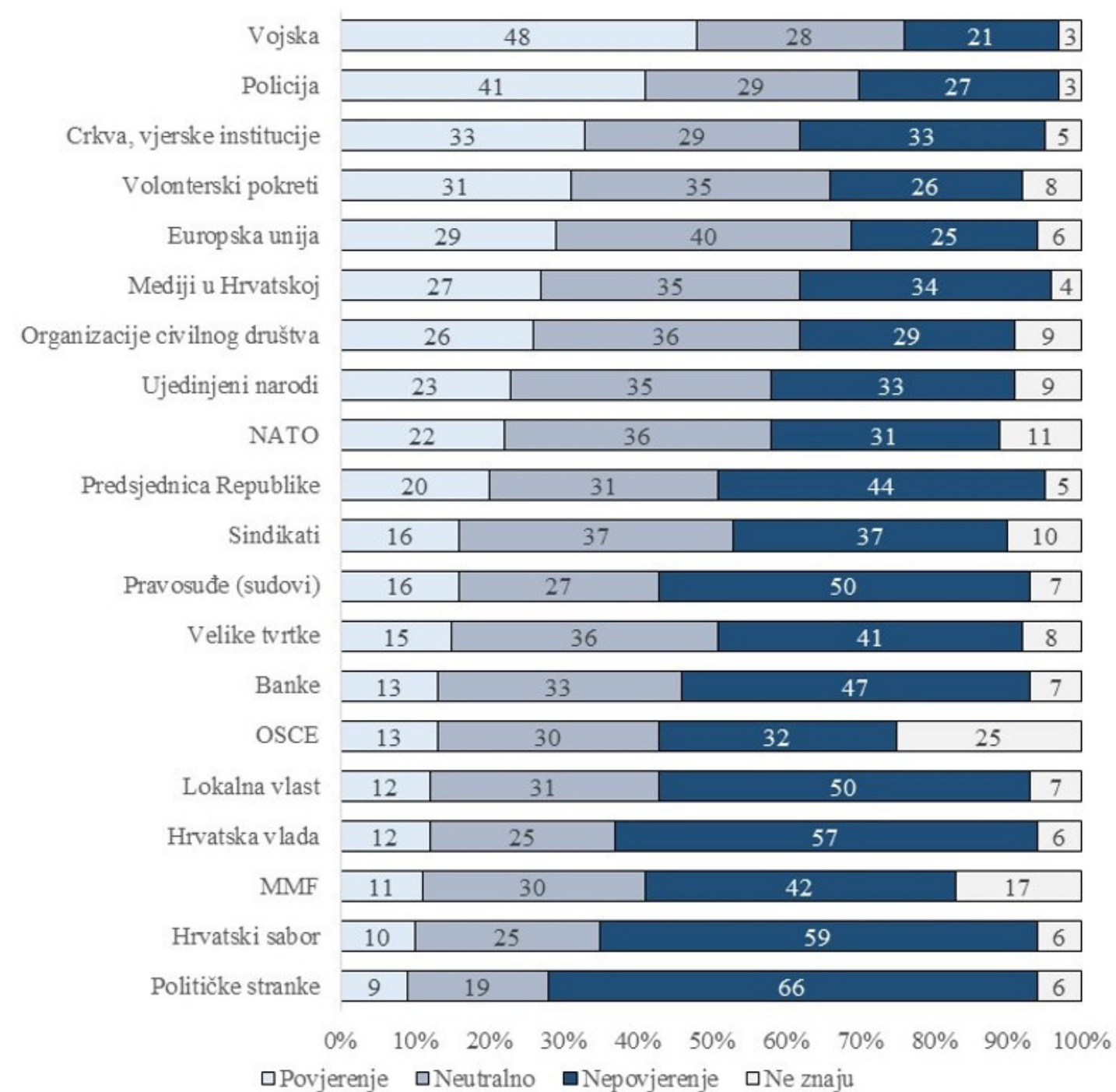
GRAFIKON 4:
RANG-LJESTVICA PRIHVAĆANJA RAZLIČITIH SOCIJALNIH
SKUPINA KAO POTENCIJALNIH SUSJEDA (%)

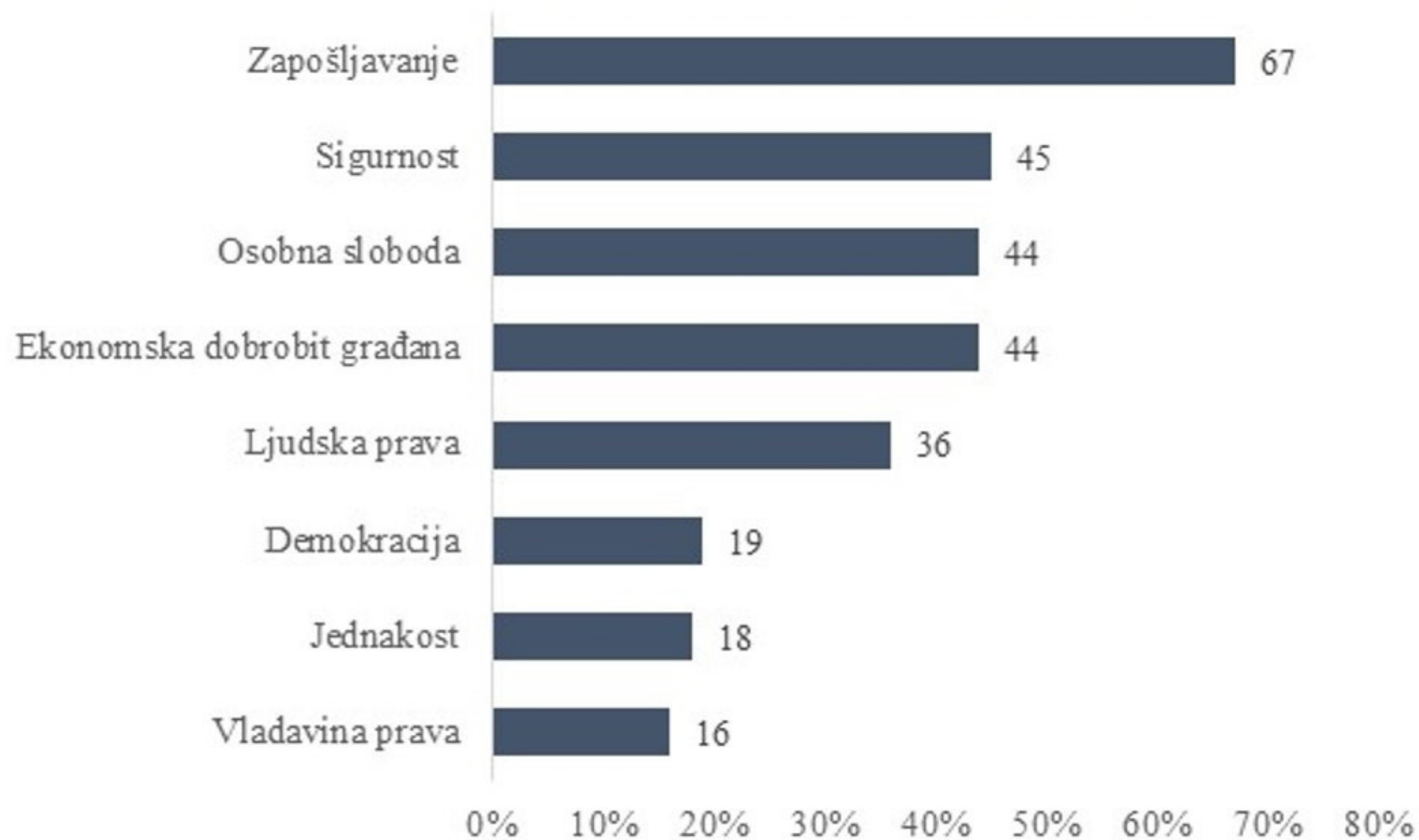
POLITIKA I EUROPSKA UNIJA

- Više od tri petine ispitanika nije zainteresirano za politiku o kojoj većina ne raspravlja s članovima obitelji i prijateljima ili poznanicima. Iako sve više mladih političke informacije dobiva putem interneta (57%) i nadalje su više orijentirani na televiziju kao izvor takvih informacija (66%)
- Većina mladih podržava demokraciju kao dobar oblik vladavine, ali istodobno u znatnoj mjeri prihvaćaju i autoritarni načina vladanja, pri čemu se većina ideološki samopozicionira u politički centar (5.35) s blagom inklinacijom prema desnom polu
- Politička participacija je na niskoj razini kao i spremnost ispitanika da se više uključe u političke aktivnosti. Pritom je formalna politička participacija u nekim oblicima (kao što je izlazak na izbore) raširenija od neformalne jer većina mladih nije sudjelovala u raznim građanskim akcijama
- Tri četvrtine mladih smatra kako bi trebali imati više mogućnosti da se njihov glas čuje u politici, dvije petine drži da njihova generacija ne uživa dovoljno prava, a samo desetina misli da su interesi mladih dovoljno zastupljeni u politici. Unatoč tomu, četiri petine ispitanika iskazuje nespremnost za preuzimanje bilo kakve političke funkcije.
- Relativno mali broj ispitanika je percipirao pozitivne političke (24%) i ekonomske (30%) posljedice (nasuprot 16% i 13% onih koji su zamijetili negativne efekte) nakon ulaska Hrvatske u EU, no dvije trećine ih smatra da Hrvatska ne treba napustiti EU

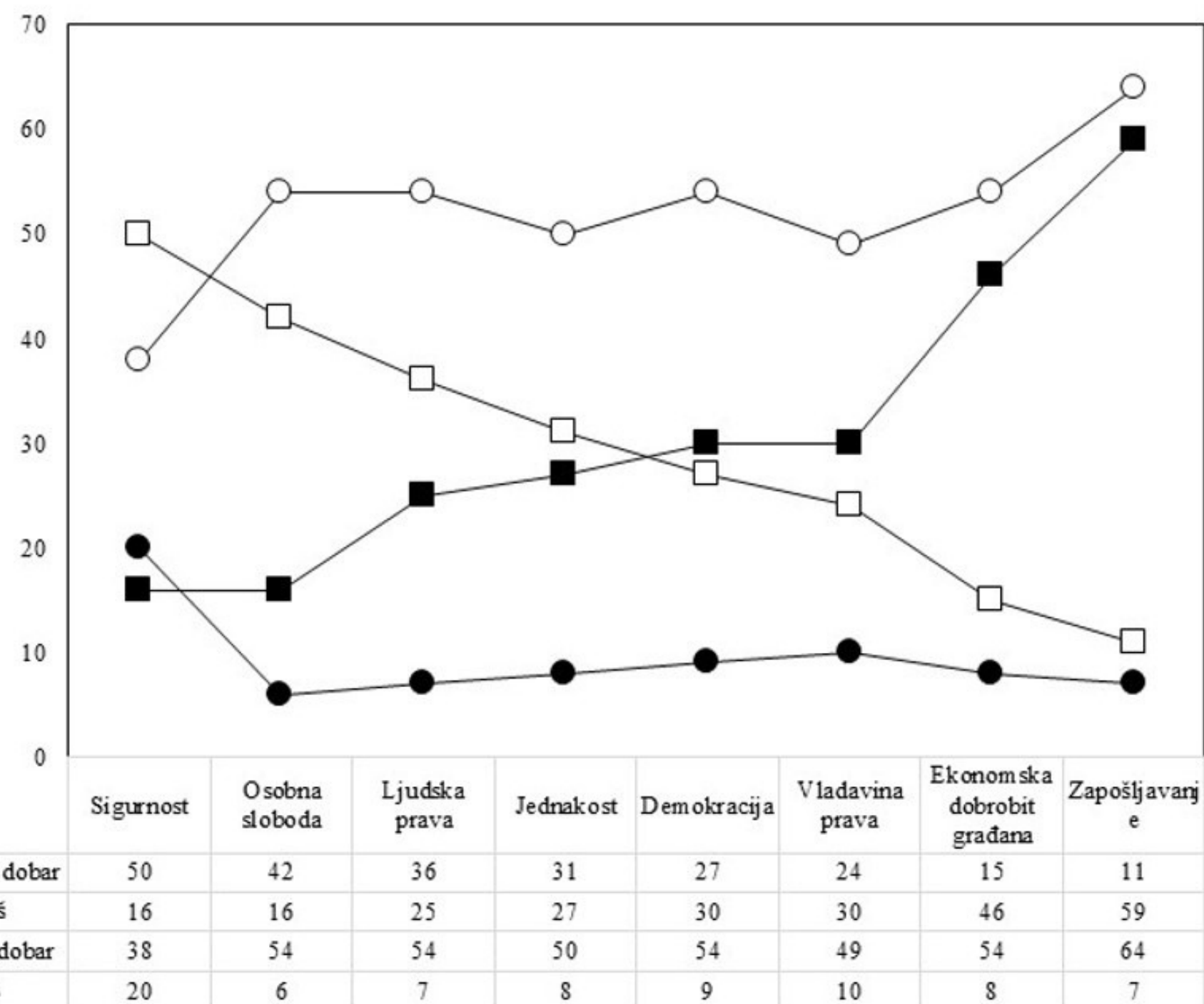
GRAFIKON 5: (NE)POVJERENJE U POLITIČKE I DRUŠTVENE INSTITUCIJE (%)

GRAFIKON 6:
PRIHVAĆANJE DRUŠTVENIH I
POLITIČKIH VRIJEDNOSTI (%)

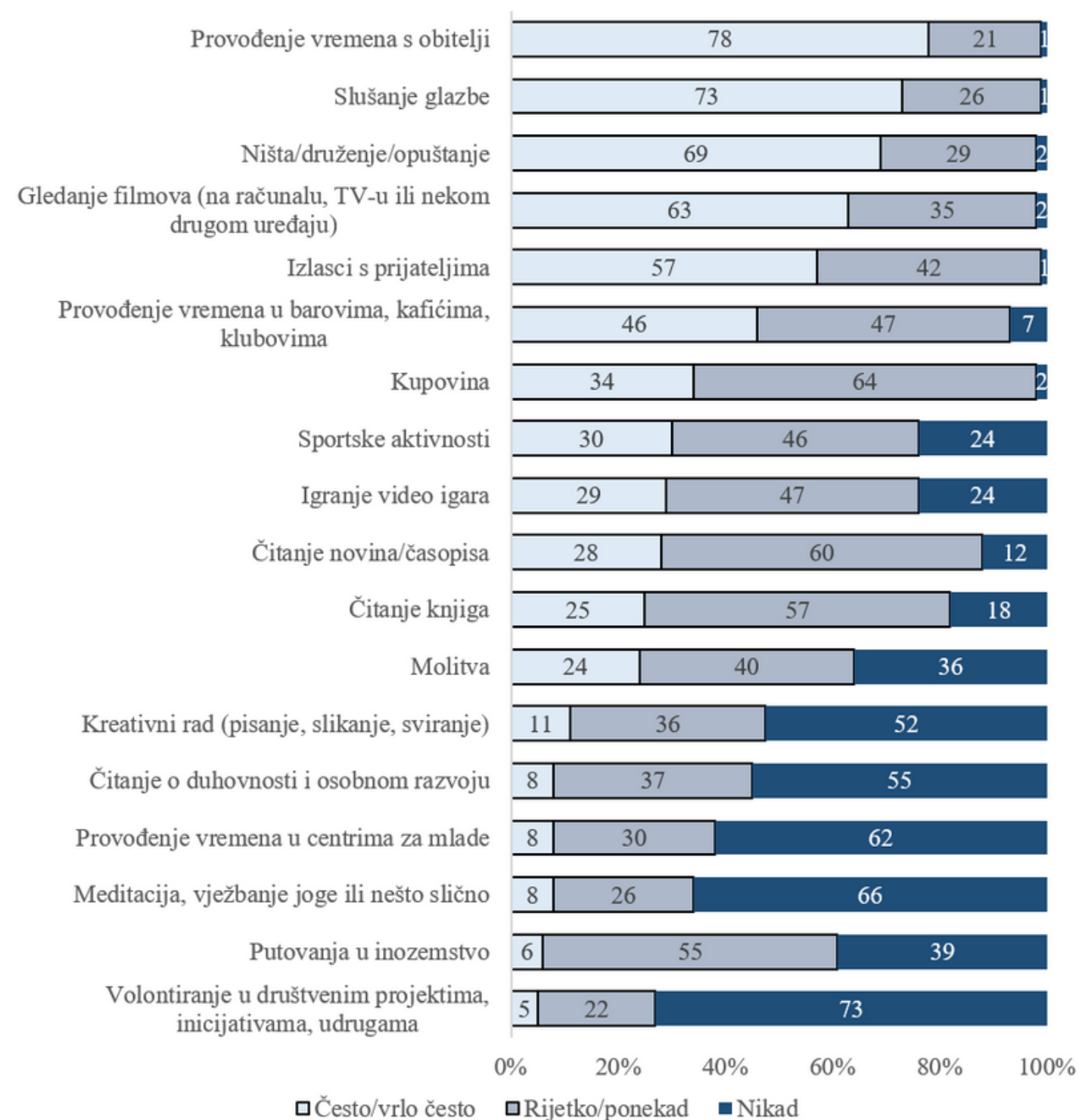
GRAFIKON 7: STATUS DRUŠTVENIH I POLITIČKIH VRIJEDNOSTI U HRVATSKOJ I EU (%)

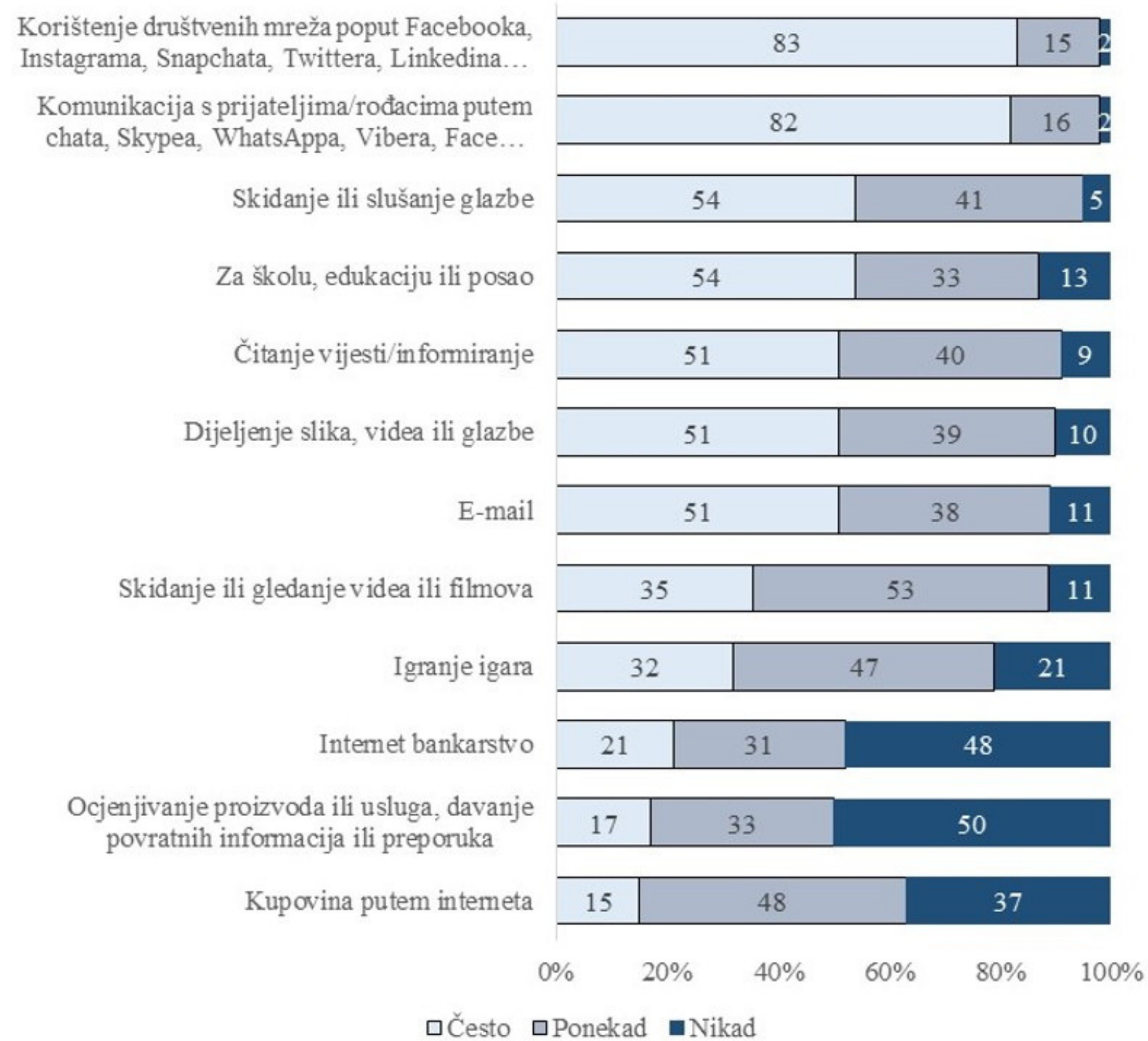
SLOBODNO VRIJEME

- Gotovo svi mladi imaju svakodnevni pristup internetu koji prosječno dnevno koriste 3.49 sati, dok televiziju gledaju 2.48 sati dnevno
- Istodobno, 28% ispitanika smatra da se njihovi osobni podaci na društvenim mrežama odgovorno koriste, 32% ne vjeruje u odgovornost društvenih mreža, dok su ostali neodlučni.

GRAFIKON 8: PROVOĐENJE SLOBODNOG VREMENA (%)

GRAFIKON 9: SVRHE KORIŠTENJA INTERNETA (%)

ZAKLJUČCI

- U usporedbi s nalazima ranijih istraživanja registrirani su blagi pozitivni pomaci u percepciji ispitanika u nekim dimenzijama ispitivanih područja čemu je vjerojatno pridonio ulazak Hrvatske u EU i izlazak iz višegodišnje krize.
- I današnji mladi su prepoznatljivi kao generacija koja je većinom nezadovoljna vlastitim društvenim statusom kao i nestimulativnim društvenim okruženjem, odnosno određenim pojavama i procesima u suvremenom hrvatskom društvu.
- Mladi nisu homogena društvena skupina i međusobno su socijalno raslojeni sukladno diferenciranosti društva u kojem žive pa ni njihove šanse za ostvarenje životnih ciljeva nisu jednake. Tome se pridružuju druge strukturne prepreke što njihovu tranziciju u svijet odraslih čini nesigurnom, otežanom i usporenom. Ustanovljeno je kako u takvom kontekstu uspješnost društvene integracije mladih više ovisi o obiteljskim resursima nego o društveno stvorenim uvjetima, a očekivano je da takve okolnosti podržavaju postojeće te generiraju buduće i trajne socijalne nejednakosti.